

הנחיה בנוגע לבקשה להקדמת תשלומים שנקבעו בצו לשיקום כלכלי בהתאם לסעיף 170(ד) לחוק

06.11.2025

הנחיה בנוגע לבקשה להקדמת תשלומים שנקבעו בצו לשיקום כלכלי
בהתאם לסעיף 170(ד) לחוק

תוכן עניינים

א.	רקע ומטרת ההנחיה	3
ב.	הגדרות	5
ג.	התנאים שקבועים בחוק לצורך קבלת בקשה להקדמת תשלומים	5
ד.	הגשת הבקשה	5
ה.	פעולות הנאמן לאחר הגשת הבקשה	6
ו.	קריטריונים נוספים שיש לשקול בגיבוש עמדת הממונה/נאמן	6
ז.	הנחיות נוספות	8

הנחיה בנוגע לבקשה להקדמת תשלומים שנקבעו בצו לשיקום כלכלי

בהתאם לסעיף 170(ד) לחוק

א. רקע ומטרת ההנחיה

1. בהתאם לסעיפים 162 ו-163 לחוק ביהמ"ש קובע לחייב, במסגרת הצו לשיקום כלכלי, תוכנית תשלומים הכוללת הוראות לעניין גובה התשלומים ותקופת התשלומים. בסעיף 163(א) לחוק נקבע כי תקופת התשלומים תהיה שלוש שנים ממועד מתן צו השיקום, אולם בית המשפט רשאי לקבוע תקופה קצרה יותר בהתאם לסעיף 163(ב) לחוק, אם התקיימו לגבי היחיד נסיבות אישיות המצדיקות זאת. בית המשפט רשאי אף להאריך את תקופת התשלומים בהתאם להוראות סעיף 163(ג) לחוק מהטעמים שנקבעו בסעיף זה, שקשורים לרוב להתנהלות החייב במסגרת ההליכים ו/או לפני תחילת ההליכים. בהתאם לסעיף 163(ד) לחוק במקרים בהם מתקיים תנאי להארכת תקופת התשלומים הקבוע בסעיף בשל מעשה החייב שנעשה בנסיבות חמורות או בחוסר תום לב, בית המשפט רשאי אף לקבוע תקופת תשלומים שאינה קצובה בזמן. בהתאם לסעיף 163(ה) לחוק רשאי בית המשפט להאריך את תקופת התשלומים בשל נסיבות כלכליות מיוחדות וחריגות שבשלהן אין זה צודק לקבוע תקופת תשלומים של שלוש שנים.

במשך תקופת התשלומים חלות על החייב חובות שונות בנוסף לחובת תשלום הסכום שנקבע בצו לשיקום כלכלי, ובכלל זה החובה להמשיך בהגשת דוחות על הכנסות והוצאות (בהתאם לתקנה 109(ב) לתקנות חדלות פירעון ושיקום כלכלי, תשע"ט-2019). כן יחולו על החייב במשך תקופת התשלומים ההגבלות שנקבעו על ידי בית המשפט בצו לשיקום כלכלי בהתאם לסעיף 161(4) לחוק. בנוסף תחול בין היתר ההגבלה על נטילת אשראי בהתאם להוראות סעיף 123 לחוק.

בתום תקופת התשלומים יקבל החייב הפטר כקבוע בסעיף 174 לחוק.

2. סעיף 170 לחוק קובע הוראות בדבר שינוי הצו לשיקום כלכלי. בין היתר נקבע בסעיף 170(ד) לחוק כדלקמן:

"יחיד שנקבעה לו תקופת תשלומים, לא ימירם בתשלום חד-פעמי או בתשלומים גבוהים יותר המשתלמים בתקופה הקצרה מתקופת התשלומים שנקבעה בצו לשיקום כלכלי, אלא בדרך של הגשת בקשה לשינוי הצו לבית המשפט; בית המשפט רשאי לאשר שינוי כאמור רק אם הוכח להנחת דעתו כי המקור לתשלום אינו מנכסי קופת הנשייה."

3. קיימת פרקטיקה נפוצה לפיה לאחר שבית המשפט קובע את תנאי צו השיקום הכלכלי, החייב מגיש בקשה, בהתאם להוראות סעיף 170(ד) לחוק האמור, לשלם את כלל התשלומים שנקבעו לו באופן מרוכז וזאת במטרה לקצר את התקופה שעד למתן ההפטר. בנוגע לפרקטיקה זו הועלו טיעונים שונים שמהם נגזרות גישות שונות באשר לנסיבות בהן יש להיענות לבקשה להקדמת תשלומים.

4. כך, למשל, מחד גיסא, נראה כי הקדמת התשלומים משרתת את האינטרסים של הצדדים בהליך, הן של הנושים והן של החייב. שכן היא מאפשרת לנושים להיפרע קודם הזמן שנקבע במסגרת צו השיקום ובאותה מידה החייב מקבל הפטר במועד מוקדם יותר ויוצא לדרך חדשה ומשתחרר מההגבלות המוטלות עליו בהליך.

מאידך גיסא, מתן היתר להקדמת תשלומים ובמיוחד בסמוך לאחר מתן הצו לשיקום עשוי להוביל לזילות ההליכים ופגיעה בעקרונות שעמדו בפני המחוקק בכל הנוגע לקביעת תקופת התשלומים. עקרונות אלה כוללים את הערך השיקומי של החייב, נשיאה של החייב באחריות לחדלות הפירעון ושמירה על האינטרס הציבורי ובכלל זה מניעת מתן תמריץ ליחיד להפוך ל"חייב סדרתי" והגינות ההליכים. בתקופת התשלומים על החייב להתנהל תחת מגבלות ההליך באופן שיאפשר לו ללמוד לשפר את התנהלותו הכלכלית במטרה להוביל לשיקומו הכלכלי וזאת תחת הפיקוח של הגורמים בהליך. הקדמת תשלומים בסמוך לאחר מתן צו השיקום מאפשרת לחייב "לפדות" את הליך חדלות הפירעון ולהשתחרר מכבלי ההליך ולמעשה לקבל "הפטר לאלתר" (זאת למרות שסעיף 167(ב) לחוק לא מאפשר לתת הפטר לאלתר לחייב אשר מתקיימים לגביו התנאים שבשלהם אפשר להאריך את תקופת התשלומים לפי סעיף 163(ג) לחוק אלא בהתקיים נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת; כלומר המחוקק ראה חשיבות במקרים מסוימים בהימשכות ההליך גם כאשר לא חלה על החייב חובת תשלומים).

5. כך או אחרת הבקשה להקדמת התשלומים עלולה לעורר חשש שהחייב הסתיר נכסים ואת מלוא יכולותיו הכלכליות באצטלה של מקור חיצוני, ולכן יש לבדוק בכל מקרה באופן מדוקדק את מקור הכספים שישמש לצורך הקדמת התשלומים ואת יכולתו הכלכלית של החייב.

6. מטרת הנחיה זו היא להתוות את שיקול הדעת של הפרקליטים בממונה והנאמנים בבואם לגבש את עמדתם בנוגע לבקשה להקדמת תשלומים שהוגשה על ידי חייב.

גישת הממונה היא כי המדיניות בכל הנוגע להקדמת תשלומים צריכה לקחת בחשבון מלבד האינטרסים המידיים של הצדדים (אשר תומכים לכאורה בגישה מקלה בכל הנוגע למתן אישור להקדמת תשלומים) גם את קידום מטרות החוק בפרספקטיבה רחבה, הצופה גם פני עתיד והכוללת אינטרסים ציבוריים רחבים יותר. אינטרסים אלה כוללים בין היתר נשיאת החייב באחריות לחדלות הפירעון, קידום שיקומו של החייב ושילובו מחדש בחברה כגורם יצרני, התנהלות הוגנת ותמת לב בהליכי חדלות הפירעון, מניעת חזרתיות להליך וקידום חיים כלכליים המתאפיינים בוודאות והגינות.¹ הממונה סבור כי גיבוש עמדת הפרקליטים בממונה והנאמנים בנושא זה צריכה להתבסס על נסיבותיו של כל מקרה ומקרה תוך לקיחה בחשבון של הפרמטרים שנקבעו בנוהל זה.

¹ ראו למשל, חדל"פ 31796-04-20 אברמוב נ' ממונה על חדלות פירעון מיום (להלן: "עניין אברמוב") 28.04.2022. וכן פסק דין עחדל"פ 46695-12-22 באקבה נ' פרל ואח' מיום 26.11.23 (להלן: "עניין באקבה").

ב. הגדרות

"**החוק**" - חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ח-2018;

"**חייב**" - יחיד;

"**בקשה להקדמת תשלומים**" – בקשה בהתאם לסעיף 170(ד) לחוק.

"**התקנות**" – תקנות חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ט - 2019.
למונחים אחרים תהא המשמעות שיש להם בחוק ובתקנות.

ג. התנאים שקבועים בחוק לצורך קבלת בקשה להקדמת תשלומים

7. מהוראות החוק עולה כי ישנם מספר תנאים מקדימים לצורך קבלת בקשה להקדמת תשלומים:
 - 7.1. הקדמת תשלומים כפופה לקבלת אישור בית המשפט, דבר הנובע מהדרישה בסעיף 170(ד) לחוק הקובעות שיש צורך להגיש בקשה לשינוי הצו לשיקום כלכלי לביהמ"ש;
 - 7.2. אישור הקדמת תשלומים מחייב מתן הזדמנות לנושים להביע את עמדתם בפני בית המשפט, דבר הקבוע בסעיף 170(ה) לחוק.
 - 7.3. לא ניתן להקדים תשלומים במקרה שבו מקור התשלום אינו מקור חיצוני (לדוגמא: קרוב משפחה) אלא נכסיו של החייב עצמו כעולה מסעיף 170(ד) לחוק.
- אולם תנאים אלו אינם מהווים רשימה סגורה שכן סעיף 170(ד) לחוק מקנה לבית המשפט שיקול דעת באם לאשר שינוי הצו לשיקום כלכלי או לאו.

ד. הגשת הבקשה

8. חייב המעוניין להקדים תשלומים יגיש זאת לבית המשפט בדרך של הגשת בקשה לשינוי הצו לשיקום כלכלי.
עמדת הממונה בהקשר זה היא כי הדרישה בסעיף 170(ד) לחוק לפיה יש להגיש בקשה להקדמת תשלומים בדרך של בקשה לשינוי הצו לשיקום כלכלי, מתייחסת לאופן ההגשה מבחינה פרוצדורלית ואינה מחילה על הוראת סעיף 170(ד) לחוק את הדרישות המהותיות אשר קבועות בסעיף 170(א) לחוק לפיהן שינוי הצו לשיקום כלכלי ייעשה רק במקרה בו השתנו הנסיבות או התגלו עובדות חדשות. אולם אף אם הדרישות המהותיות האמורות חלות, יש להתייחס כשינוי נסיבות גם למקרה בו הנסיבה היחידה השונה מהמצב שהיה בפני בית המשפט בעת מתן הצו לשיקום כלכלי, הוא נכונותו החדשה של צד ג' לשלם את הסכום הכולל שנקבע לחייב בצו לשיקום כלכלי.
9. הבקשה תכלול בין היתר פרטים בדבר זהותו של הגורם המשלם, לכך שהתשלום נעשה בלא תמורה, לטעמים שבעטיים נטל הצד השלישי את התשלום על עצמו, לטעמים שבעטיים הוגשה הבקשה להקדמת התשלומים רק לאחר מתן הצו לשיקום כלכלי. כן יפורט האם במעמד הדיון בצו לשיקום כלכלי החייב הבהיר לביהמ"ש כי הוא מתעתד לפעול לצורך גיוס כספים להקדמת התשלומים ואם לאו מדוע לא פעל כאמור.

10. החייב יצרף לבקשתו תצהיר שלו ושל צד ג' שהינו מקור הכספים להקדמת התשלומים ובהם הפרטים התומכים בבקשה. ככל שהכספים הופקדו כבר בקופת הנשייה, על החייב לצרף אסמכתא המעידה שהתשלום בוצע על ידי צד ג'.

ה. פעולות הנאמן לאחר הגשת הבקשה

11. לאחר קבלת הבקשה על הנאמן לבחון בקפדנות את בקשתו של החייב, לרבות מקור הכספים שאמורים לשמש לצורך הקדמת התשלומים, מהות הקשר בין החייב לצד ג', מידת ההפרדה הכלכלית ביניהם והאם מקור זה היה ידוע לחייב טרם מתן הצו לשיקום כלכלי. כמו כן יבחן הנאמן את השיקולים של החייב להגשת הבקשה במועד בו הוגשה והאם מתעורר חשש שהחייב בחר להגיש את הבקשה רק לאחר שזכה לתכנית פירעון "נוחה"², או שיש בבקשה כדי להעיד על יכולת כלכלית גבוהה יותר מזו שנקבעה בתכנית השיקום.³ בהתאם יבחן הנאמן האם לאור הנסיבות הבקשה מצדיקה עיון מחדש בתכנית הפירעון שנקבעה ובשיקולים שבבסיסה.
12. במקרים בהם סבור הנאמן שיש בידי הצד השלישי מידע רלוונטי בנוגע לחייב וליכולותיו והוא סבור כי חקירתו יכולה לסייע בעניין זה, יפנה לבית המשפט בהתאם לסעיף 281 לחוק.
13. **יובהר כי על הנאמן והממונה לברר כבר במסגרת הדיון בצו לשיקום כלכלי האם בכוונת החייב לפעול לצורך הקדמת תשלומים ולוודא שתשובתו של החייב נכללת בפרוטוקול הדיון.**

ו. קריטריונים נוספים שיש לשקול בגיבוש עמדת הממונה/נאמן

בטרם גיבוש עמדת הנאמן/הממונה באשר לשאלה האם יש לאשר בקשה להקדמת תשלומים יש לשקול ולאזן בין כלל נסיבותיו של המקרה המסוים שבפניו, תוך לקיחה בחשבון של מכלול הערכים והאינטרסים שהחוק מקדם כמפורט לעיל. בהקשר זה יש לשקול, בין היתר, גם את כל הקריטריונים הבאים, אשר כבר קיבלו ביטוי בפסיקה העוסקת בנושא זה ואינם מהווים רשימה ממצה⁴:

14. תקופת התשלומים שנקבעה בצו לשיקום כלכלי והטעמים לכך:
כאשר תקופת התשלומים בצו לשיקום כלכלי לא הוארכה בהתאם להוראות סעיף 163 לחוק או שהיא הוארכה לבקשת החייב ולא מהטעמים הקבועים בסעיף האמור, יהיה בכך כדי להגדיל את הנכונות להמליץ על היעדרות לבקשה, ולהיפך.
15. משך הזמן שעבר מאז מתן הצו לשיקום כלכלי:
ככל שהבקשה להקדמת תשלומים הוגשה לאחר שעבר זמן משמעותי יותר ממתן הצו לשיקום כלכלי יהיה בכך כדי להגדיל את הנכונות להמליץ על היעדרות לבקשה. ולהיפך, ככל שהבקשה להקדמת תשלומים הוגשה בסמיכות למתן הצו לשיקום כלכלי יהיה בכך כדי להביא לבחינת שאר הקריטריונים בצורה מדוקדקת יותר. במקרים בהם הבקשה הוגשה בסמיכות למתן הצו

² עחדל"פ 33872-07-23 אלסאנע נ' הממונה מיום 11.01.24.

³ עניין אברמוב פסקה 6.

⁴ אברמוב בקבה ועוד

לשיקום כלכלי, העובדה שהחייב לא הצהיר על כוונתו להגיש בקשה להקדמת תשלומים עוד במעמד הדיון בצו לשיקום כלכלי על מנת שהדבר ייבחן קודם למתן הצו, עשויה להעיד על התנהלות חסרת תום לב ומטילה על החייב את הנטל להוכיח אחרת.

הממונה סבור כי ככלל צריכה לעבור תצי שנה לפחות ממועד מתן הצו לשיקום כלכלי ועד להגשת הבקשה להקדמת תשלומים. יחד עם זאת, בנסיבות מיוחדות ניתן לשקול בחיוב בקשה שהוגשה קודם לכן. כך הדבר, למשל, במקרים בהם תקופת התשלומים לא הוארכה מעבר לשלוש שנים, הסתבכות החייב לא נבעה מאחריותו הישירה של החייב, מדובר בהליך פירעון ראשון של החייב והתנהלות החייב במהלך ההליכים היתה תקינה.

16. התנהלות החייב בהליכים ובמיוחד מאז ניתן צו לשיקום כלכלי:

ככל שהחייב עמד במחויבויות ההליך וקיים את הוראות הצו לשיקום כלכלי והוראות החוק בצורה מוקפדת ולאורך זמן, יהיה בכך כדי להגדיל את הנכונות להמליץ על קבלת הבקשה, וההפך – קיום ההוראות האמורות בצורה שאינה מוקפדת לאורך זמן – תקטין את הנכונות להמליץ על קבלת הבקשה.

17. דרך יצירת החוב:

בנסיבות בהן יצירת החובות אינה נובעת מאחריותו האישית של החייב (לדוגמא, החובות נוצרו מחתימה על ערבות לבן משפחה בתום לב וללא התנהלות רשלנית של החייב, או מנפילה של עסק כתוצאה מגורם חיצוני, כמו מלחמה, וללא התנהלות רשלנית של החייב), תטה הכף לכיוון של היעדרות לבקשת החייב ולהפך.

18. חייב שהיה לו הליך קודם:

כאשר מדובר בהליך חדלות פירעון ראשון של החייב תטה הכף לכיוון היעדרות לבקשתו, ולהיפך.

19. היקף החוב ושיעור הפירעון:

ככל ששיעור הפירעון לנושים שנקבע בצו לשיקום כלכלי גבוה יותר תגבר הנטיה לאשר בקשה להקדמת תשלומים.

20. נסיבות חיים המצדיקות הקדמת תשלומים:

במידה והנסיבות האישיות או המשפחתיות של החייב מצדיקות קידום סיומו של ההליך תטה הכף לכיוון של היעדרות לבקשת החייב.

יש להבהיר כי כל מקרה יבחן לגופו ויש להביא בחשבון בכל מקרה את כלל הקריטריונים ולאזן ביניהם לצורך גיבוש עמדה בבקשה להקדמת תשלומים.

ז. הנחיות נוספות

21. במקרים בהם החייב הגיש בקשה להקדמת תשלומים מבלי שהצהיר על כוונתו להגיש את הבקשה טרם מתן הצו לשיקום כלכלי, ובכל זאת הוחלט להמליץ על היענות לבקשה, הממונה יבחן האם נסיבות המקרה מצדיקות המלצה על תשלום סכום נוסף מעבר לסכומים שנקבעו בתכנית הפירעון. זאת בהתחשב בכך שתכנית הפירעון בצו לשיקום כלכלי נקבעה מבלי לקחת בחשבון שתוגש בקשה כאמור.

22. בקשה להקדמת תשלומים כאשר מקור הכספים מהלוואה-

ככלל יש להמליץ על דחיית בקשה להקדמת תשלומים כאשר מקור הכספים המשמשים להקדמת התשלומים היא הלוואה מצד שלישי. הלוואה כאמור משמעותה יצירת חובות חדשים בהליך והחלפת חובת החייב לשלם לקופת הנשייה בחובה לשלם לגורם חיצוני, ללא פיקוח וללא ההגבלות החלות על החייב בהליכי חדלות פירעון.

23. התיחסות בתגובה לבקשה לתקופת התשלומים המקורית לצורך הקניית נכסים-

בתגובה לבקשה להקדמת תשלומים יש לכלול דרישה לפיה במידה ותתקבל על ידי בית המשפט החלטה להקדים את התשלומים, בית המשפט יקבע גם כי תקופת התשלומים המקורית תישאר על כנה בכל הנוגע להקניית נכסיו הבלתי מוגנים של החייב לקופת הנשייה כאמור בסעיף 164(ג) לחוק.

עו"ד הילה גולברג בר- און

מנהלת המחלקה המשפטית

בממונה על הליכי חדלות פירעון ושיקום כלכלי